

MIGRACE OBOJŽIVELNÍKŮ PŘES KOMUNIKACI PODÉL VN KORYČANY

Stanislav Koukal

AOPK, Brno

Podél vodní nádrže Koryčany prochází silnice z Koryčan do Stupavy. Tato komunikace není příliš frekventovaná, přesto však zde v minulosti docházelo k nezanedbatelným úhynům obojživelníků, zejména ropuchy obecné.

V roce 2002 však došlo k naprosté změně situace: po dobu probíhající rekonstrukce silnice I/50 přes Buchlovské kopce začala sloužit komunikace Koryčany – Stupava jako objízdná trasa a provoz nabyl podoby prakticky nepřetržitého proudu vozidel a stal se tak téměř nepřekonatelnou bariérou pro migrující obojživelníky. Situaci zde zachraňovala pouze aktivita občanského sdružení Woodcraft Koryčany, jehož členové zjistili katastrofální následky provozu a začali s přenášením obojživelníků. Přesto bylo přežeto mnoho tisíc jedinců ropuchy obecné při tahu na místa rozmnožování. Informace o katastrofě dorazila na středisko AOPK ČR prakticky na konci tahu. Při první návštěvě bylo na silnici podél VN a přiléhajících nádrží u vtoku do VN napočítáno 1500 přejetých ropuch, o tři dny později však nebyly na silnici nalezeny žádné přejeté ropuchy.

Díky dobré součinnosti všech zainteresovaných se podařilo zajistit tah metamorfovaných obojživelníků přes komunikaci výstavbou dvou provizorních nízkých mostků. Vyžádalo si to mj. další dopravní omezení na již tak extrémně zatížené trase, ale – zřejmě i díky reportáži ČT o tomto problému – přesto jsme se setkali pouze s pozitivními reakcemi řidičů.

V téže době jsme zjistili, že bylo vydáno stavební povolení na rekonstrukci silnice, motivované zabezpečením zdroje pitné vody. Technicky se jednalo zejména o výstavbu betonového svodidla na straně silnice přivrácené k vodní nádrži, čímž by se zabránilo případnému úniku ropných látek z komunikace do VN. Toto opatření by však znamenalo pro obojživelníky nepřekonatelnou bariéru a prakticky by došlo k usmrcení všech migrujících žab na silnici, kterou by již zvířata neměla kudy opustit. Opět však projevil velkou vstřícnost a ochotu k hledání řešení jak investor, tak dodavatel stavby a byla dohodnuta celá řada změn projektu, aby byla zajištěna bezpečná migrace obojživelníků. Hledali jsme co nejlevnější řešení, které nebude vyžadovat úpravy na jiných pozemcích a které samozřejmě neohrozí hlavní cíl rekonstrukce, tj. zabezpečení zdroje pitné vody před kontaminací ze silnice. Proto nebylo možné použít osvědčené „tunýlky“ – polymerbetonové prefabrikáty firmy ACO, ale bylo nutné změnit rozměry propustků, které převádí dešťovou vodu z lesa pod komunikací. Původně zamýšlené propustky měly malou světlost a nemohly by jako součást migrační trasy fungovat. Další nezbytnou úpravou bylo zamazení vstupu ropuch na komunikaci – vybudováním betonové bariery podél celé komunikace v úsek cca 2 km a zejména vybudováním propadávacích roštů na vyústěních lesních cest na silnici. Umístění propustků bylo dáno výškovými profily trasy a nebyly tedy ideálně umístěny z hlediska migrace obojživelníků. Z této skutečnosti pramenily největší obavy o funkčnost zařízení.

Během rekonstrukce zajišťovalo přenos dospělých obojživelníků občanské sdružení Woodcraft Koryčany a bylo přeneseno cca 16 tisíc ropuch obecných a překvapivě též 1,5 tis.

čolků obecných. Metamorfované žáby byly v roce 2003 navedeny do již zbudovaných propustků provizorní zábranou.

V dalších letech již realizované opatření fungovalo. Bylo zjištěno, že podle očekávání nejslabším místem řešení jsou propadávací rošty, které určité procento žab dokáže překonat. Nevýhodou je i to, že stačí několik větví nebo hroudy bláta na roštu a účinnost roštu se radikálně snižuje. Příjemným překvapením bylo, že žáby bez problémů migrují podél zábran i v místech, kde silnice prochází ostrými oblouky a kde nejsou umístěny propustky ve vhodných místech. Rovněž se velmi dobře osvědčilo řešení vstupu do propustků, které nemohly být zbudovány pomocí pozvolných náběhů, ale jsou zcela kolmé na zábrany a pouze jsou opatřeny betonovou příčkou, která znemožňuje další průchod žab podél zábran v místě odbočení do propustku. Osvědčilo se i opatření betonových svodidel na straně u přehrady pozinkovaným plechem, který zamezuje vylézání metamorfovaných žabek na betonová svodidla.

Celkově lze hodnotit zbudované opatření jako funkční. Při jeho absenci by došlo k usmrcení desetitisíců obojživelníků a ohrožení celé místní populace. V současné situaci nepředstavuje provoz na komunikaci limitující faktor pro místní populace obojživelníků. Při absenci údržby dochází k pronikání části obojživelníků na komunikaci zejména v místech vyústění lesních cest, ale celkovou účinnost odhadujeme v rozmezí 95 a více procent. I to však vzhledem k mimořádné početnosti zdejších populací znamená, že bez asistence dobrovolníků by byly přejety stovky obojživelníků.

KONTAKT

Stanislav Koukal, AOPK ČR, středisko Brno, Kotlářská 51, 657 200 Brno
stanislav.koukal@nature.cz www.brno.ochranaprirody.cz tel.549 210 226

In: SCHNEIDER, J. -- KUPEC, P. -- REBROŠOVÁ, K. Chřiby - lesní hospodářství a ochrana přírody a krajiny - výzkum a praxe. Brno: MZLU v Brně, 2008. 233 s. ISBN 978-80-7375-193-7.